

VLAD BOȚULESCU DE MĂLĂIEȘTI, *Scrieri I. Viața lui Scanderberg tradusă din italiană de Vlad Boțulescu Mălăiești în 1763*, ediție critică, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2013, 284 p + 4 pl.

Cunoscut istoricilor și filologilor români de la sfârșitul secolului al XIX-lea, Vlad Boțulescu de Mălăiești – „personagiu versatil, cu existență curioasă”, după opinia lui Nicolae Iorga (p. 27) – rămâne un „cărturar” prea puțin cunoscut în afara cercurilor de strictă specialitate. Opera logofătului (traduceri din limbile italiană și germană) a cărui soartă a fost hotărâtă de fidelitatea față de Radu și Constantin Cantacuzino (p. 24) a rămas în manuscris (fiind păstrată la Arhivele de Stat din Veneția) și vede pentru prima oară lumina tiparului.

Îngrijitorii ediției, Emanuela Timotin (preocupată mai ales de partea filologică) și Ovidiu Olar (autor al biografiei lui Vlad Boțulescu de Mălăiești) reușesc să clarifice, prin analize deopotrivă istorice și lingvistico-filologice, aspecte privind o biografie prea puțin cunoscută („nimic nu e sigur”, p. 18), dar și o activitate de traducător în mod tragic marcată de o detenție la Castelul Sforza din Milano începută în 1746 și încheiată, cel mai probabil, o dată cu moartea logofătului.

În serviciul lui Radu Cantacuzino, un impostor dovedit (p. 20), a cărui dorință de a ocupa tronul Țării Românești l-a împins la a crea ordine cavalierești, diplome și genealogii fanteziste, Vlad Boțulescu și-a folosit cunoștințele dobândite la Academia Domnească din București (p. 15) pentru a eluda, prin afirmarea unei nobleți fictive, originea sa, cel mai probabil umilă (p. 22).

Un moment interesant al vieții lui Vlad Boțulescu este implicarea sa în schimbul de informații secrete dintre Casa de Habsburg, Spania și Portugalia în anul 1738 (p. 24).

Pe baza analizelor lingvistice, editorii înclină spre teoria lui Alexandru Mareș, potrivit căruia acel Mălăiești din titlul de pretins cavaler al logofătului s-ar fi aflat în județul Prahova (p. 61). Analiza filologică și diplomatică indică faptul că manuscrisele ce au stat la baza ediției sunt copii pe curat ale traducerilor realizate în detenție (p. 40–41). Traducerea propriu-zisă vădește cunoștințe temeinice de limbă italiană, dobândite atât la București, cât și în timpul exilului (p. 54). Interesantă este încercarea Emanuelei Timotin de a explica această activitate a lui Vlad Boțulescu de Mălăiești prin analiza condiției deținuților în secolul al XVIII-lea (p. 46).

Un glosar de termeni din secolul al XVIII-lea, folosiți de Vlad Boțulescu de Mălăiești în traducerea *Vieții lui Scanderbeg*, precum și un indice de nume și locuri încheie ediția de față. Ilustrația volumului include și reproduceri ale armelor fanteziste folosite atât de Cantacuzini, cât și de logofătul lor.

Ediția operelor lui Vlad Boțulescu de Mălăiești reprezintă, pe de o parte, un exemplu de bună de colaborare interdisciplinară, iar pe de altă parte, o contribuție esențială pentru completarea istoriei traductologiei românești.

Bogdan Popa

FLORIN BANU (editor), *„Amorsarea” revoluției. România anilor '80 văzută prin ochii Securității*, Cetatea de Scaun, 2012, 398 p.

Volumul îngrijit de Florin Banu, care cuprinde 141 de rapoarte ale Ministerului de Interne din perioada 12 martie 1980 – 19 decembrie 1989, reprezintă o contribuție documentară importantă pentru istoria ultimului deceniu comunist în România. Prin problematica la care se referă, sau mai